G61/BPS204/EE/20160522

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. विभाग A वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांचा आहे. त्याची उत्तरे उत्तरपत्रिका / OMR Sheet वर नोंदवायची आहेत.

2. OMR Sheet वरील चार पर्यायांपैकी अचूक पर्यायाखालील वर्तुळ काळ्या पेनाने पूर्ण भरावे. वर्तुळ अर्धवट भरल्यास अथवा एका प्रश्नास जास्त वर्तुळ भरल्यास ते उत्तर चुकीचे समजले जाईल.

A B C D

उत्तराची अयोग्य नोंद

A B C D

उत्तराची योग्य नोंद

3. बहुपर्यायी प्रश्नांमध्ये सर्वात अचूक उत्तरे नोंदविणे अपेक्षित आहे.

4. विभाग B वस्तुनिष्ठ विनापर्यायी स्वरूपाचा आहे. त्यासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका दिली आहे.

5. SY BA साठी उणे पद्धत लागू नाही.

SECTION - A (गुण : 40)

या विभागात एकूण 80 प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला अर्धा गुण याप्रमाणे हा विभाग 40 गुणांचा आहे. या विभागाला उणे गुणपद्धत लागू नाही.

1. भारताने औषध शास्त्रात जगाला कोणती देणगी दिली?
   a) आयुर्वेद
   b) योग
   c) प्रदूषण
   d) वेद

2. पृथ्वीतळावर एकूण साठ्यापैकी ----- पाणी पिण्यायोग्य आहे.
   a) 3% b) 5%
   c) 4% d) 2%

3. भारतात कोणत्या क्षेत्रासाठी पाण्याचा सर्वाधिक वापर केला जातो?
   a) औद्योगिक
   b) शहरी
   c) विजनिर्मिती
   d) शेती

4. 'सरदार सरोवर प्रकल्प' कोणत्या राज्यात नाही?
   a) गुजरात b) उत्तर प्रदेश
   c) महाराष्ट्र d) मध्य प्रदेश

5. 'फुकुशिमा अणुभट्टी' ही कोणत्या देशात आहे?
   a) दक्षिण कोरिया b) चीन
   c) जपान d) तैवान

6. ''निसर्ग प्रत्येकाच्या गरजा भागविण्यासाठी पुरेसा आहे परंतू 'हाव' भागविण्यासाठी नाही'' असे कोणी म्हटले आहे?
   a) गुरू टागोर
   b) मानवेंद्रनाथ रॉय
   c) पंडित नेहरू
   d) गांधीजी

7. सगळ्यात जास्त विजनिर्मिती भारतात कोणत्या क्षेत्रात होते?
   a) औष्णिक
   b) अणुविद्युत
   c) जलविद्युत
   d) पवन ऊर्जा

8. पश्चिम घाटातील ---- स्थळांचा 'जागतिक वारसा स्थळे' यांमध्ये समावेश करण्यात आला आहे.
   a) 29 b) 39
   c) 38 d) 19

9. जागतिक वारसा स्थळांची यादी कोण प्रसिद्ध करते?
   a) WB b) UNESCO
   c) UNEP d) WTO

10. 'ग्लोबल वॉर्मिंग' मुळे खालीलपैकी काय होणार नाही?
    a) जंगले नष्ट b) अन्न साखळीतील बिघाड
    c) सागराची पातळी वाढणे d) O_2 चे प्रमाण वाढणे

11. खालीलपैकी 'Green House Gas' कोणता नाही?
    a) O_3 b) O_2
    c) SO_2 d) NO_2

12. हिमालयातील सुनामी म्हणून कोणता पूर ओळखला जातो?
    a) उत्तराखंडमधील b) काश्मिरमधील
    c) नेपाळमधील d) उत्तर प्रदेशातील

13. 'तिहरी जलविद्युत प्रकल्प' कोणत्या राज्यात आहे?
    a) उत्तराखंड b) हिमाचल प्रदेश
    c) पंजाब d) उत्तर प्रदेश

14. 'तिन गॉर्जेस धरण' कोणत्या देशाने बांधले आहे?
    a) भारत b) पाकिस्तान
    c) बांग्लादेश d) चीन

15. खालीलपैकी कोणती अणु दुर्घटना रशियात झाली होती?
    a) चेर्नोबिल b) तीन माईल बेटे
    c) फुकोशिमा–दायची d) मॅनहॅटन

16. खालीलपैकी 'Clean Energy Source' कोणता?
    a) आण्विक b) जल
    c) औष्णिक d) सोलर

17. 'साक्री' येथे होवू घातलेला मोठा सोलार प्रकल्प कोणत्या जिल्ह्यात आहे?
a) नंदुरबार b) धुळे
c) ठाणे d) नागपूर

18. वायु प्रदूषणाची नैसर्गिक कारणे खालीलपैकी कोणती नाहीत?
a) ज्वालामुखी b) त्सुनामी
c) वणवा d) आधुनिक कृषी

19. पाण्यात ---- घटक विरघळल्यास पुढील पिढ्यांपर्यंत परिणाम जाणवतात.
a) रासायनिक b) आण्विक
c) प्लॉस्टिक d) जैविक

20. कोणत्या प्रदूषणामुळे कॉलरा, हगवण, क्षय, विषमज्वर असे आजार पसरतात?
a) जल b) हवा
c) ध्वनी d) माती

21. ------ मूळे मृदा प्रदूषण होते.
a) कागद b) मृत वनस्पती
c) प्राण्यांची विष्ठा d) प्लॉस्टिक

22. डासांचा प्रादुर्भाव प्रामुख्याने ----- झाला आहे.
a) शेतीमुळे b) औद्योगिकीकरणामुळे
c) शहरीकरणामुळे d) लोकसंख्यावाढीमुळे

23. सागरी भागात खनिज तेलाची गळती झाल्याने काय होत नाही?
a) पाण्याचे प्रदूषण
b) माशांचे मरणे
c) सागरी पक्ष्यांचे प्राण धोक्यात
d) शेवाळांचे प्रमाण वाढणे

24. अति जलसिंचनामुळे काय होते?
a) जमिनीची क्षारता वाढते
b) जमिनीची सुपिकता वाढते
c) पिकांचे उत्पादन वाढते
d) खतांची मात्रा कमी लागते

25. तेल गळतीत कोणत्या सुक्ष्मजीवांचा उपयोग करतात?
a) Pseumonal b) Azotobactor
c) Anabina d) Green Algae

26. खारफुटीची वने कोणत्या राज्यात नाहीत?
a) पश्चिम बंगाल b) महाराष्ट्र
c) गुजरात d) गोवा

27. अणु भट्ट्यांमुळे प्लवंगाची ----?
a) संख्या वाढते
b) संख्या कमी होते
c) संख्येवर फरक पडत नाही
d) सांगता येत नाही

28. कोणत्या प्रदूषणामुळे गुणसूत्रात बदल होतो?
a) अणु b) रासायनिक
c) हवा d) मृदा

29. Eutrophication मुळे काय होते?
a) O_2 पातळी कमी b) पाणी लाल होते
c) माशांची संख्यावाढ d) पाण्यात सुगंधता येते

30. ------ वर्ष संयुक्त राष्ट्राने जैवविविधता वर्ष घोषित केलेले आहे.
a) 2012 b) 2015
c) 2010 d) 2007

31. जैव विविधतेत भारताचा क्रमांक ------- लागतो.
a) 9 b) 8
c) 7 d) 10

32. जैवविविधता कोणत्या भागात विभागण्यात आली नाही?
a) परिसंस्था b) प्रजाती
c) गुणसूत्रता d) जातीय

33. UN ची कोणती संस्था पर्यावरणासाठी काम करते?
a) UNEP b) UNESCO
c) UNWOMEN d) UNCAT

34. भरगच्च विविधतेच्या समुहाला ---- म्हणतात.
a) HOTSPOT b) HIGH DENSITY
c) HOT PLACE d) COOL SPOT

35. भारतात जैवविविधतेसाठी ----- प्रदेश केले आहे.

a) 10 b) 9

c) 8 d) 11

36. महाराष्ट्रातील जैवविविधतेचा भाग कोणता?

a) सह्याद्री b) विदर्भ

c) पश्चिम मराठवाडा d) खानदेश

37. जैवविविधतेचे नैसर्गिक धोके कोणते

a) जागतिक तापमान वाढ

b) Urbanisation

c) Industrialisation

d) Hurricane

38. सजीवांची नैसर्गिक निवास क्षेत्रातील व्यवस्था म्हणजे?

a) परिसंस्था b) आदिसंस्था

c) Bio diversity d) परिरचना

39. जोड्या लावा.

1) आसाम	i) नंदादेवी
2) उत्तर प्रदेश	ii) भरतपूर
3) हिमालय	iii) काझीरंगा
4) पश्चिम बंगाल	iv) सुंदरबन

a)	1	2	3	4
	iii	ii	i	ii
b)	iv	ii	iii	i
c)	ii	iii	iv	i
d)	i	ii	iii	iv

40. 'परिसंस्था' ही संज्ञा सर्वप्रथम कोणी व्यवहारात पुरस्कृत केली.

a) कार्ल मोव्हिण्स

b) A.J. Tonsle

c) डार्विन

d) कार्ले लिनियस

41. ख्रिस्ताच्या जन्माच्या वेळची लोकसंख्या कीती होती?

a) 200 कोटी b) 20 कोटी

c) 50 कोटी d) सांगता येत नाही

42. वातानुकूलीत यंत्रणा, हेअर ड्रायर्स, सौंदर्य प्रसाधने यांमधून ही प्रदुषके बाहेर पडतात.

a) CFC b) HFC

c) Halogens d) INERT GASES

43. पर्यावरणात दीर्घकाळ टिकणारी आणि प्रवाळ टिकविणारी प्रदुषके कोणती?

a) DDT

b) प्लॉस्टिक

c) दोन्ही

d) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

44. नद्यांवरील प्रकल्पामुळे काय होते?

a) जैवविविधतेचा ऱ्हास b) पुनर्वसनाचा प्रश्न

c) गाळांचे संचयन d) वरीलपैकी सर्व

45. कृत्रिम पर्जन्यामुळे वातावरणाच्या खालच्या थराचे तापमान ----- होते?

a) कमी b) वाढते

c) फरक पडत नाही d) निश्चित सांगता येत नाही

46. पाण्याचा निचरा न झाल्यास ----- तयार होतो.

a) पाणथळ b) खारफूटीचा

c) गवताळ d) सुपिक प्रदेश

47. आम्ल पर्जन्याचा परिणाम कशावर होतो?

a) वने b) पाणथळ प्रदेश

c) इमारत d) वरील सर्व

48. पशुधनाचा सर्वात जास्त ताण कोणत्या परिसंस्थेवर पडतो?

a) गवताळ b) पाणथळ

c) खारफूटी d) जलीय

49. भारत हा एक ----- देश आहे?

a) Water Stress b) Water critical

c) Water abundant d) Water neutral

50. कोणत्या झाडाचा उपयोग फर्निचरसाठी सर्वांत जास्त केला जातो?

a) सागवान b) मॅपल

c) टीक d) (a) व (b)

51. भारत देश हा Resource ----- देश आहे.

a) Rich b) Deficient

c) Adundant d) Mearge

52. अपारंपारिक/अपुर्निर्मित स्त्रोतांचा निर्मिती दर ------

a) अतिशय जास्त b) अतिशय कमी

c) मध्यम d) सांगता येत नाही

53. 'बॉम्बे हाय' येथे काय सापडते?

a) खनिज तेल b) वायू

c) शेल गॅस d) (a) व (b)

54. सर्वात प्रथम कोळशाची खाण भारतात कोठे सुरू झाली?

a) राणीगंज b) नियमगीरी

c) विरभूम d) दिग्बोई

55. महाराष्ट्राचा हा भाग इतर भागांपेक्षा जास्त साधन संपन्न आहे?

a) कोकण b) पश्चिम महाराष्ट्र

c) विदर्भ d) मराठवाडा

56. 'वाळू' ह्या साधन-संपत्तीचे नियमन शासनाच्या कोणत्या विभागाकडे असते.

a) महसूल b) वन

c) पोलिस d) प्रदूषण मंडळे

57. ----- शेतातील ऱ्हास हा नायट्रोजनच्या अति वापराने होतो.

a) जीवनसत्त्वे b) प्रथिने

c) आम्ल d) वरीलपैकी नाही

58. पाणी पंचायत सर्वप्रथम पुण्यातील कोणत्या गावात झाली?

a) इंदापूर b) माहूर

c) रांजणगाव d) वडगाव

59. सूर्य हा ऊर्जेचा ---- स्त्रोत आहे.

a) अमर्याद b) पारंपारिक

c) अपारंपारिक d) (a) व (c)

60. शेतीचा कोणत्या वर्गात समावेश होतो?

a) प्राथमिक

b) द्वितीय

c) तृतीय

d) चतुर्थ

61. कोणत्या Virus मुळे cericot चा कॅन्सर होतो?

a) HPV b) HIV

c) (a) आणि (b) दोन्ही d) (a) आणि (b) दोन्ही नाही

62. कोणत्या आजारामूळे माणसाची रोग प्रतिकार क्षमता कमी होते?

a) HIV b) मलेरिया

c) डायरिया d) SARS

63. T.B. हा रोग कोणत्या देशात सर्वाधिक आहे?

a) भारत b) चीन

c) नायजेरिआ d) बांग्लादेश

64. चुलीमुळे कोणता कॅन्सर होतो?

a) फेफडे b) तोंडाचा

c) डोळे d) श्वासनलिकेचा

65. डायरियाची प्रमुख लक्षणे कोणती?

a) अतिसार

b) पाण्याची कमतरता

c) दोन्हीही नाही

d) दोन्हीही

66. Ebola हा रोग कशामुळे होतो?

a) Virus b) Bacteria

c) Worm d) Fungus

67. कोणत्या Bacteria मुळे T.B. होतो?

a) Myceobacterium b) Filaris

c) Mytocondrium d) Mifelius

68. पाण्यातील ----- नामक डासांची पैदास मलेरिआस कारणीभूत आहे.

a) Abiphetes b) Falciparum

c) Anafilus d) Anopheles

69. कोणत्या नैसर्गिक आपत्तीमुळे डासांची संख्या वाढते?

a) पुर
b) त्सुनामी
c) (a) व (b)
d) वरीलपैकी नाही

70. Antibiotics वर विजय मिळवणारा कोणता रोग भारतात फोफावत आहे.

a) T.B.
b) H.I.V.
c) Hepatitis
d) Beri Beri

71. खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणी Environmental Impact Assessment (EIA) चे प्रादेशिक कार्यालय नाही?

a) भोपाळ
b) पुणे
c) बंगळूरू
d) लखनौ

72. आशियायी सिंह भारतात कोठे आढळतात?

a) गीर
b) बांदीपूर
c) पेंच
d) जिम कॉर्बेट

73. राखीव वनांची तोड, वणवा लावल्यास किती वर्षापर्यंत कैद होते?

a) 10
b) 1/2
c) 01
d) 5

74. वन्यजीवांच्या तस्करीबद्दल माहिती दिल्यास शासन किती बक्षिस देते?

a) ₹10,000
b) ₹5,000
c) ₹15,000
d) प्रशिस्तीपत्रक फक्त

75. महाराष्ट्र प्रदुषण प्रतिबंध आणि नियंत्रण कायदा कधी आला?

a) 1960
b) 1967
c) 1964
d) 1989

76. वैज्ञानिक दृष्ट्या किती भूभागावर वनक्षेत्र असावे?

a) 33%
b) 35%
c) 40%
d) 45%

77. एकशिंगी गेंड्याची संख्या ------ पर्यंत दुप्पट करण्याचे लक्ष आहे.

a) 2030
b) 2017
c) 2020
d) 2050

78. ऑर्किड कोठे आढळत नाही?

a) आसाम
b) मेघालय
c) पश्चिम बंगाल
d) उत्तर प्रदेश

79. प्रवाळ बेटे प्रामुख्याने कशावर अवलंबून असतात?

a) पाण्याची क्षारता
b) पाण्याचे तापमान
c) पाण्याची पातळी
d) वरील सर्व

80. तपकिरी अस्वल कोठे आढळते?

a) फक्त हिमालय
b) सह्याद्री
c) निलगिरी
d) पंचमकोडा

SECTION - B (गुण : 40)

या विभागात एकूण 40 प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण याप्रमाणे हा विभाग 40 गुणांचा आहे. या विभागाला उणे गुणपद्धत लागू नाही.

1. भारतातील पहिली तेल विहीर कोठे खोदली गेली?

2. भारत खनिज तेल साधारणपणे कोठून आयात करतो?

3. 2040-2050 मध्ये तापमान 2-5°C वाढले असल्यास कोणते बेट पाण्याखाली असतील?

4. ओझोन जमिनीपासून किती कि.मी. अंतरावर आढळतो?

5. ओझोनसाठी कोणता Protocol अस्तित्वात आहे?

6. आम्लपर्जन्य कोणत्या ऑक्साईडमुळे होते?

7. ईशान्य भारतात शेपटी नसलेला माकड कोणता?

8. CO_2 चे प्रमाण वाढल्यास वनस्पतींचे काय होईल?

9. दलदलीचे हरिण कोठे सापडते?

10. IUCN चा फुल फॉर्म काय आहे?

11. दलदलीच्या प्रदेशांसाठी आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील convention कोणते?

12. IPCC चे सध्याचे अध्यक्ष कोण आहेत?

13. 'पर्यावरण व त्यातील जीवन पद्धती यांचा परस्पर संबंध म्हणजे परिसंस्था होय' कोण म्हणाले?

14. अंटार्टिकात ---- व ऑस्ट्रेलियात ------- यांचे अस्तित्व इतरत्र आढळत नाही.

15. मांस भक्षक प्राणी ----- प्राण्याचा अन्न म्हणून उपयोग करतात.

16. ससा, गाय, हरिण ----- प्राणी आहेत.

17. पारिस्थितीकी मनोऱ्याची -----,-----,----- असे तीन प्रकार पडतात.

18. सॅव्हाना हा गवताळ प्रदेश ----- आहे.

19. गांडुळ व इतर सुक्ष्म प्राणी मृत जीवांचे तुकडे-तुकडे करतात, त्यांना ---- असे म्हणतात.

20. इमारतींचे क्षरण प्रामुख्याने याच्या मुळे होते.

21. डासांसाठी कोणते कीटकनाशक फवारले जाते?

22. महाराष्ट्रातील ह्या पर्वतरांगेत जंगलतोड सगळ्यात जास्त होते?

23. भारतातून कोणत्या गवताळ प्रदेशातील प्राणी लुप्त झालेला आहे?

24. भारत हा जगातील किती नंबरचा प्रदूषण करणारा देश आहे?

25. पर्यावरणीय आपत्तीचे कोणते दोन भाग पडतात?

26. उपभोगतेचा दर हा निर्मितीपेक्षा जास्त असतो व ही तफावत भरून न काढण्यासारखी असते, त्याला ----- स्त्रोत म्हणतात.

27. ठराविक प्रदेशात आढळणारा स्त्रोत म्हणजे?

28. माळढोक पक्षी अभयारण्य कोणत्या दोन जिल्ह्यांत आहे?

29. आण्विक भट्टीत कोणत्या मुलद्रव्याचा इंधन म्हणून उपयोग होतो?

30. थोरियम हे आण्विक मुलद्रव्य भारतातील कोणत्या राज्यात आढळते?

31. महिलांसाठीची नसबंदी ही होय.

32. पुरूषांसाठीची नसबंदी ही होय.

33. Blue revolution म्हणजे काय?

34. Hepatitis B and C मुळे ह्याचा कर्करोग होतो.

35. स्त्रियांमध्ये कोणत्या कर्करोगाचे प्रमाण जास्त असते?

36. पर्यावरणाला हानीकारक ठरणारा कोणताही घनरूप, द्रवरूप, वायुपदार्थ म्हणजे ------- होय.

37. जागतिक पातळीवरील पहिली पर्यावरणीय बैठक कोठे भरली होती?

38. कोणाच्या जयंतीच्या दिवशी पर्यावरण संरक्षण कायदा अंमलात आला?

39. जागतिक वसुंधरा परिषद ब्राझिल मध्ये कोठे भरली होती?

40. जागतिक जैवविविधता परिषद भारतात कोठे भरली होती?

✦✦✦✦✦✦✦